

Χρήστος Ζώτος

Ο Χρήστος Ζώτος γεννήθηκε το 1937 στην Καντήλα Ξηρομέρου. Είναι γόνος μιας μακραιώνης παράδοσης μουσικών τόσο απ' την πλευρά του πατέρα του όσο και απ' εκείνη της μητέρας του. Ο πατέρας του, Σπύρος Ζώτος, ήταν έξοχος λαουτιέρης και πολύ καλός τραγουδιστής, με πολύ πλούσιο ρεπερτόριο. Είχε δραστηριοποιηθεί στις περιοχές Πρέβεζας, Άρτας και Αιτωλοακαρνανίας (καταγόταν από τη Φιλιππιάδα Πρέβεζας και παντρεύτηκε στην Καντήλα Ξηρομέρου).

Ο Χρήστος Ζώτος ξεκίνησε από πολύ μικρή ηλικία, παρά τις αντιρρήσεις του πατέρα του που οφείλονταν στη χαμηλή κοινωνική θέση των μουσικών την εποχή εκείνη, να μαθαίνει λαούτο και βιολί. Συγκεκριμένα ξεκίνησε το λαούτο σε ηλικία επτά χρόνων περίπου, κρυφά από τον πατέρα του, δείχνοντας από την αρχή εξαιρετη επίδοση. Παρακολουθώντας τους μουσικούς, με τους οποίους συνεργαζόταν ο πατέρας του και ρουφώντας σαν σφουγγάρι, εξελίσσεται γρήγορα σε δεξιότηχνη και ήδη από 13 χρόνων αντικαθιστά, σαν υπεύθυνος λαουτιέρης, τον πατέρα του στα γλέντια της περιχής Ξηρομέρου, Λευκάδας και Αγρινίου. Δεκαέξι χρόνων πηγαίνει στην Άρτα, όπου συναντάει και μαθητεύει για 2 χρόνια στο μεγάλο δάσκαλο του λαούτου Γεράσιμο Λάλο. Εκεί ο Ζώτος βάζει το ύφος του που δεν περιορίζεται στη χρήση του λαούτου ως συνοδευτικού οργάνου αλλά αναπτύσσει και σπουδαίο σολιστικό ρόλο, με ιδιαίτερες και λεπτές εκφραστικές αποχρώσεις. Αργότερα, η θητεία του αυτή στον σολίστα λαουτιέρη Γεράσιμο Λάλο, μαζί με μία εντελώς προσωπική τεχνική που ανακάλυψε ο Χρήστος Ζώτος, με την οποία συνδυάζει το οριζόντιο και το κάθετο παίξιμο, θα τον καθιερώσει ως τον τελευταίο μεγάλο λαουτιέρη, εκφραστή μιας πολύ παλιάς σχολής που χρησιμοποιεί τα νυκτά αχλαδόσχημα έγχορδα (λαούτα, ταμπουράδες, κτλ.) ως σολιστικά όργανα, ανταγωνιστές πολλές φορές του κλαρίνου και του βιολιού. Την ίδια περίοδο που μαθητεύει στον Λάλο, γύρω στο 1953, δουλεύει και στα Γιάννενα με τους Χαλιγιανναίους, τον Γρ. Καψάλη, τον Ν. Ράρρα, τον Γιώργο Μπραχόπουλο κ.α., αποκτώντας και το ανάλογο τοπικό ρεπερτόριο και μπαίνοντας στα "πιασίματα" και τις τεχνικές τόσο του "Βυζαντινότροπου" Ζαγοριού όσο και του πεντάφθογγου ιδιώματος της Ηπείρου.

Καθοριστική για το Χρήστο Ζώτο συνεργασία στη δεκαετία του '50 ήταν, όπως θεωρεί ο ίδιος, αυτή με το Βασίλη Σαλέα, που τον βοήθησε, όπως λέει, να αποκτήσει βαθιά γνώση του "τραβηχτού" αλά Τούρκα παιξίματος, προσαρμόζοντας τεχνικές του κλαρίνου στο λαούτο, διαδικασία που άλλωστε είχε ξεκινήσει όταν ο Χρήστος Ζώτος δούλεψε στην Πρέβεζα και το Ξηρόμερο με τον Βασίλη Μπεσίρη ή Τουρκοβασίλη.

Στις αρχές της δεκαετίας του '60 ο Χρήστος Ζώτος δραστηριοποιείται στη Βόρειο Ελλάδα, έχοντας ως βάση τη Λάρισα, και δουλεύει με τους κλαρινίστες Μανώλη Παπαγεωργίου, Βάιο Μαλλιάρρα, τον περίφημο Γιάντζο κ.α. Το όνομά του γίνεται ξακουστό και περιζήτητο στους κύκλους των μουσικών. Στο σμυρναίικο και πιο αλά Τούρκα ύφος συνεργάζεται με μεγάλα βιολιά, όπως ο Γιάννης Ογδοντάκης, ο Τάκης Τζέμος και ο Φώτης Ντίνου απ' την Πρέβεζα, ο Γιώργος Κόρος, ο Στάθης Κουκουλάρης, κ.α. Εκτός από τους σπουδαίους μουσικούς, όλη αυτήν την περίοδο 1953-1966, συνεργάζεται με όλους τους καλούς τραγουδιστές: Γιώργο Παπασιδέρη, Γιάννη Μαϊκαντή, Μήτσο Αραπάκη, Κώστα Ζωγράφο, Γιώργο Μείντανά, Δημήτρη Ζάχο, Τάκη Καρναβά, Αργυρούλα Γόντικα, Τασία Βέρρα, που είναι μερικοί μόνο από τους τραγουδιστές με τους οποίους ο Χρήστος Ζώτος συνεργάστηκε, ηχογράφησε μαζί τους και βοήθησε στην επιτυχία τους.

Από το 1966 ως το 1982 ο Χρήστος Ζώτος μεταναστεύει στον Καναδά. Η περίοδος αυτή, κατα την οποία είναι άπραγος καλλιτεχνικά κατ' ουσίαν, αποτελεί μιά άνω τελεία της πρώτης καλλιτεχνικής του περιόδου, που προετοιμάζει όμως τη δεύτερη μεγάλη άνθισή του. Μένοντας μακριά απ' τις εξελίξεις ο Ζώτος, στην ουσία, διαφύλαξε συνειδητά ή ασυνείδητα το παλιό ύφος και ήθος του παιξίματος, που κατά τη δεκαετία του '70 άρχισε να χάνεται.

Με την επάνοδό του στην Ελλάδα το 1982, ο Χρήστος Ζώτος αναγκάζεται να ξαναθυμηθεί την τεχνική του απ' την αρχή, μιας και είχε αφήσει για 14 χρόνια το όργανο. Η δεύτερη αυτή καριέρα του Ζώτου, που αξιοσημείωτο είναι ότι ξεκίνησε με τη βοήθεια του Π. Καβακόπουλου και του Γ. Παπαδάκη, αποδίδει σπουδαίους καρπούς σε μια περίοδο ωριμότητας και δημιουργικότητας για τον ίδιο, τους οποίους καρπούς απολαμβάνει ο ευρύτερος μουσικός χώρος. ο Ζώτος ηχογραφεί ακατάπαυστα και παίζει όχι μόνο στο χοροστάσι και στο γλέντι αλλά και σε συναυλίες σε μικρούς ή μεγάλους χώρους, όπως και σε μεγάλες διεθνείς συναντήσεις. Κορυφαία στιγμή αποτελεί η συνεργασία του με τον διάσημο Ιρακινό μουσικό Μουνίρ Μπασίρ, η οποία λαμβάνει διθυραμβικές κριτικές. Παντού ο Χρήστος Ζώτος, από το πανηγύρι μέχρι το Μέγαρο Μουσικής και από τη συναυλία μέχρι το μικρότερο μπαράκι, ερμηνεύει και δημιουργεί, προσφέροντας και διδάσκοντας ήθος, μέτρο και βίωμα.

Αυτή τη δεύτερη περίοδο ο Χρήστος Ζώτος μας αφήνει δισκογραφικά ολοκληρωμένα μνημεία της τέχνης του, ερμηνεύοντας το πιο βαρύ και δύσκολο ρεπερτόριο (όπως ο Αλάμπης, η Φράσια, η Παπαδιά κ.α.) ενώ επεκτείνει τις συνεργασίες του και σε άλλες περιοχές της Ελλάδας ή άλλα είδη και ιδιώματα, παίζοντας και ηχογραφώντας με μουσικούς και τραγουδιστές, όπως ο R.Daly, ο Χρόνης Αηδονίδης και η Δόμνα Σαμίου. Επίσης συνεργάζεται στη δισκογραφία και στις συναυλίες με σημαντικούς μουσικούς της νέας γενιάς όπως: ο Μάνος Αχαλινιώτοπουλος, ο Νίκος Οικονομίδης, ο Σωκράτης Σινόπουλος, ο Αλέξανδρος Αρκαδόπουλος κ.α., ενώ την ίδια περίοδο τονίζει και διευρύνει την ώριμη πια μουσική του σκέψη στο χώρο του αυτοσχεδιασμού και της προσωπικής δημιουργίας.

Παράλληλα με όλη αυτήν την πλούσια καλλιτεχνική δράση, ο Χρήστος Ζώτος μετά το 1985 γίνεται ο μεγάλος και άοκνος δάσκαλος, όχι μόνο για το λαούτο αλλά για όλη τη βιωμένη γνώση που κουβαλάει. Διδάσκει σε λαουτιέρηδες, τραγουδιστές, κλαρινίστες, βιολιστές: τρόπο, παίξιμο, τραγούδια, τεχνική, τόσο σε ιδιωτικά μαθήματα όσο και στο τμήμα Λαϊκής Παραδοσιακής Μουσικής του ΤΕΙ Ηπείρου, του οποίου υπήρξε διδάσκων την περίοδο 2000-2010.

Όλη αυτή η δράση ανθίζει και αναπτύσσεται από έναν μεγάλο καλλιτέχνη αλλά και έναν γενναιόδωρο και σπουδαίο άνθρωπο. Ο Ζώτος είναι το δυναμικό δείγμα του καλού οικογενειάρχη και της εκρηκτικής, όσο και θυμόσοφης ψυχής. Είναι "σχολή" από μόνος του, όχι μόνο για το παίξιμο, την ερμηνεία ή τη δημιουργία αλλά και για τον τρόπο που σχολιάζει, που σκέπτεται ή που κάνει χιούμορ. Είναι μια διαρκής νεότητα που τη χαρακτηρίζει το πάθος για τη ζωή και την Τέχνη.